

OPERA LUI VASILE ALECSANDRI ÎN COLECȚIA "CARTE RARĂ"

Varvara GANEA, bibliotecar principal
serviciul Documentare, Informare Bibliografică

Poet al priveliștei și al legendelor românești. Fără să ajungă la înălțimea tulburătoare a geniului lui Eminescu, el este totuși un mare poet, cu o fizionomie proprie și originală. De aceea el are dreptul să trăiască în conștiințele noastre, iar noi avem datoria să nu sărăcim patrimoniul nostru sufletesc, lăsând în uitare pe clasicul poet, cu interesantele note idilice și eroice pe care el le-a adus poeziei românești.

N. I. Herescu

Poet al secolului XIX - Vasile Alecsandri a fost dotat cu un talent universal. A scris nu numai poezie, ci și proză, teatru, publicistică, a întreținut o vastă corespondență cu prietenii și cu cititorii săi și s-a implicat în viața politică a țării.

În privința datei nașterii lui V. Alecsandri s-au purtat discuții aprinse. După unii cercetători, V. Alecsandri s-ar fi născut în 1819 sau la 21 iulie

1821 „*Ivirea la viață*”, menționează G. Călinescu, *a fost romantică. Fugind de răzmeriță înspre munții Bacăului, mama împlini rostul în căruță, păzită de departe de patru slugi înarmate, sub vehicul fiind culcușul tatălui*”.

Biblioteca Științifică Universitară posedă un fond aparte al colecției de *Carte Rară* ce numără peste 4 000 de publicații ale scriitorilor din țară și de peste hotare. Colecția *Scriitori clasici români* conține un set de documente variate ce se referă

la viața și opera lui Vasile Alecsandri.

Doine și lăcrimioare de B. Alecsandru: 1842 - 1853. Cartea are imprimat pe foaia de titlu câteva ștampile, mărturie că acest exemplar a făcut parte din colecțiile Bibliotecii Centrale din București, Bibliotecii Academiei Române, bibliotecii lui Alexandru Odobescu etc. Din păcate, lucrarea nu s-a păstrat complet - începe de la pagina 353 și cuprinde compartimentele *Doine*, *Lăcrimioare*, *Suvenire*. Predilecția lui Alecsandri pentru folclor este mai mult decît cunoscută. Doinele fuseseră înțelese poezii de inspirație și factură pur românească în literatura noastră. Ciclul *Lăcrimioare* este, în fond, un jurnal tainic al iubirii poetului pentru Elena Negri. Cele 22 de poezii nu au fost publicate în volum mult timp. Abia în 1853, aflîndu-se la Paris, Alecsandri le-a adunat pe toate (din ziare, reviste sau calendare) într-un volum. Tot acum, cînd trecuseră ani de lacrimi, scrie poezia *Steluța*, pe care o așază în fruntea *Lăcrimioarelor*, ca o pecetluire și consacrare a lor.

În poeziile cuprinse în *Suvenire*: *Deșteptarea României*, *Adio Moldovei*, *Întorcere la țară*, *Dezrobirea Țiganilor* etc. (total - 21 de poezii) aflăm rezonanțele poetice ale evenimentelor la care poetul fusese martor și care făcuse să-i vibreze sufletul.

Poezii populare ale românilor. București: Tipografia Lucrătorilor Asociați, 1866, Vol I, 416 p. conține cîntece batrinești (*Legende și Balade*) - mici poeme ale întâmplărilor istorice și asupra faptelor mărețe, Doine - ce cuprind toate cîntecele de dor, de iubire și jale și *Hore* - cîntece de veselie ale poporu-

lui. Această culegere publicată la începutul anului 1966 este dedicată doamnei Elena Cuza. Publicarea se face în folosul Azilului *Elena*, fiindcă: „poeziile culese din gura poporului sunt copii găsiți ai geniului românesc și au dreptul de a se bucura de îmbrățișarea înaltei protectoare a Azilului „Elena”. *Miorița*, *Toma Alimoș*, *Bujor*, *Dragoș* sînt doar cîteva din baladele înserate în culegere, texte care circulă și astăzi cu haina dată de Alecsandri.

Poezii epice. București, Ed. Cartea Românească, 1936, 48 p. - e o ediție îngrijită de Ion Pillat și cuprinde următoarele poeme: *Sentinelă română*, *Visul lui Petru Rareș*, *Dan*, *Căpitan de plai*, *Grui - Sînger*, *Balcanul și Carpatul*, *Peneș Curcanul*, *Sergentul Rareș* - capodopere intrate în tezaurul poeziei române.

Poezii. Craiova: Ed. Scrisul românesc, 1940, 326 p. (vol. tipărit sub îngrijirea prof. univ. N. I. Herescu). Culegerea cuprinde *Poezii populare* (Doina, *Miorița*, *Monastirea Argeșului*); *Doine*, *Lăcrimioare*, *Suvenire*, *Mărgăritare*; *Pasteluri* etc. Antologia reunește cele mai frumoase poezii ale bardului de la Mircești, întrunind toate speciile valorificate: *oda*, *imnul*, *pastelul*, *legenda*, *basmul*, *doina*. De altfel, Alecsandri a cultivat, statistic vorbind, 26 specii poetice: poezii lirice (61), pasteluri (53), legende (26), madrigaluri (22), poeme (20), balade (15) și elegii (14).

Miorița. București: Albatros, 1972, 60 p. + 1 caiet +

1 disc / Interpret: Tudor Gheorghe, o ediție multilingvă (română, engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă), tipărită cu litere special desenate de Emil Ghendea.

Miorița. Iași: Ed. Junimea, 1994, 63 p., o lucrare în miniatură (3x4 cm), textul și ilustrațiile sînt gravate în lemn de M. Olinescu. În accepția lui V. Alecsandri acest mit: „*e o capodoperă ce simbolizează existența pastorală a poporului român și chiar unitatea lui în mijlocul real al țării reprezentat de lanțul carpatin*”.

Proza; Amintiri; Povestiri romantice.

Craiova: Ed. Scrisul românesc, 1939, 326 p. – ediție comentată de profesorul universitar Alexandru Marcu. Pe lîngă o caracterizare generală a operei, volumul cuprinde și o analiză literară aplicată a fiecărei proze în parte. Nu lipsesc nici indicațiile bibliografice indispensabile pentru fixarea cronologiei operei. Îndemnat de prietenul său Kogălniceanu, Alecsandri scrie primele bucăți autobiografice. Ele fac parte din primul compartiment al volumului - *Amintiri: O preumblare prin munți, Balta - Albă, Vasile Porojan* etc. Cel de-al doilea compartiment - *Povestiri romantice* cuprinde: *Buchetiera de la Florența, Muntele de foc, Istoria unui galbăn și a unei parale, Dridri și Mărgărita*.

Demnă de interes este și literatura epistolară a lui V. Alecsandri. *Scrisorile* sale sînt: „*o poarta deschisă prin care poetul păstra legătura cu viața politică și literară a țării*”.

Alecsandri, se știe, a ținut o intensă corespondență cu personalitățile epocii: Ale-

xandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, C. Negri, N. Bălcescu, Ion Ghica, D. A. Sturdza etc.

V. Alecsandri. Scrisori inedite: Corespondența cu Edouard Grenier 1855 - 1885. București: Ed. librăriei „Universala” ALCALAY Co., [?], 92 p. (traduse și publicate cu o introducere de Alecsandrescu - Dorna). Om cu relațiuni alese, Grenier, era considerat un remarcabil poet al sec. XX-lea. Discipol al lui André Chénier, al lui Lamartine, el merită să fie pus alături de Barbier, de Brizeux, de Laparde, care-i prețuia foarte mult talentul. Creînd prietenii credincioase, el purta corespondență cu mulți străini: germani, greci, români, italieni etc.

Volumul respectiv conține treizeci și două de scrisori ale lui Vasile Alecsandri, adresate, între anii 1855 - 1885, lui Eduard Grenier și este, practic, un capitol din volumul *Memoires de la Société d'Emulation du Doubs* (1909, seria 8-a, Tom IV) – un memoriu amănunțit asupra corespondenței pe care poetul Edouard Grenier, mort în 1901, o lăsase bibliotecii orașului Beșançon. Un tînăr savant, fiul profesorului de la Sorbona, Antonin Gazier, își dă seama de bogăția materialului ce-l avea la îndemînă, de importanța acelor mii de scrisori ale marilor personalități literare și politice din a doua jumătate a veacului al XIX-lea. Le păstrează cu sfințenie, oferindu-le cu generozitate cercetătorilor pentru studierea epocii literare și politice. O parte importantă a Memoriului lui Gazier îl constituie scrisorile inedite ale lui Vasile Alecsandri, care prezintă un indiscutabil interes pentru noi, or, tot ce-a ieșit de sub pana poetului merită să fie cunoscut în profunzi-

me. *Scrisorile* lui V. Alecsandri, date cu 1877, sînt adevărate pagini de istorie.

V. Alecsandri. Scrisori: Către T. Maiorescu, I. Negruzzi, Al. Papadopol - Callimach și Paulina Alecsandri. București: Ed. Librăriei SOCECŪ & Comp., 1904, 317 p., (publicată și îngrijită de I. Chendi și E. Carcalechi).

În capul volumului este așezată o bibliografie, relativ completă, a operelor lui Alecsandri și notițe despre rezonanțele din presă și impresiile opiniei publice. Urmează, într-o ordine cronologică, scrisorile adresate lui T. Maiorescu, I. Negruzzi, Al. Papadopol - Callimach și Paulina Alecsandri. Scrisorile conțin fapte interesante și date de natură psihologică, istorică și politică ale vieții de atunci. Iată ce scria, de exemplu, V. Alecsandri de la Mircești, la 25 mart, 1875 lui T. Maiorescu: „*Lubi-te Domnule Maiorescu, Vroiți să ascultați istoria unei biserici de șeară? – În satul Mircești ecsista o bisericuță veche, durată în lemn de stejar și ornată cu arabescuri foarte frumoase pe care le săpase un sculptor necunoscut de-a lungul grinzilor. Acest templu modest, cap d'operă pierdut în cîmp și încunjurat de mormînturi, era deservit de un preot care printre alte daruri avea și darul beției. Într'o Duminică, or fi acum cîțiva ani, preasfințitul, doritor de a schimba potirul pe stacană și de-a părăsi mai de grabă altarul pentru ca să se ducă la taraba crîșmei... uitînd să stingă lumînările în biserică...*” Urmează o întreagă povestire captivantă despre biserică și preotul ei, despre suflul vieții acestui mic sat. La finele scrisorii, autorul roagă pe DI Maiorescu să-i ajute pe acești oameni să iasă din impas.

Din scrisorile către Paulina Alecsandri, aflăm multe informații despre călătoriile scriitorului. La 2 iunie 1882, din Londra, el scria: „*Dragă, cînd ne-om întîlni oi avea de istorisit, căci în cîteva săptămîni am vizitat părțile cele mai frumoase din Europa: Austria, Italia, Franța și Englitera*”.

Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri 1872 - 1890 publicate de Emil Virto-su. București, Ed. Fundației Culturale Mihail Kogălniceanu, 1939, 26 p. Această corespondență este grupată în două capitole: primul cuprinde 3 scrisori și 4 telegrame (din care 3 în limba franceză) adresate lui M. Kogălniceanu, între anii 1872 - 1889 și al doilea - 12 scrisori (6 – în l. franceză) adresate lui Miliță (D. A.) Sturdza, între anii 1884 - 1890.

Scrisorile către Kogălniceanu prezintă interes din mai multe puncte de vedere: prezintă calitatea raporturilor de prietenie, precum și continuitatea lor de-a lungul anilor; și ținea să dea certitudinea că nu se amestecă în luptele politice, nici chiar pentru a-l sprijini pe vechiul său prieten Kogălniceanu. Dar în scrisoarea din 19 aprilie 1875, el nu pierde totuși prilejul să facă o declarație de principiu lui Kogălniceanu, din care se vede că era mai puțin îndepărtat de politică decît i se părea și că apela la ea cînd i se părea folositor sau convenabil: „*Fii liniștit! Nu am ajuns încă la acel grad de tîmpire, sau de patimă zisă politică, încît să primesc a-mi sacrifca orbește convingerile mele personale, pentru a com-*

place unui partid. fie oricare și văpsit oricum, nefiind, precum mă știi, nicidecum ambițios de a ieși la iveală pe scena parlamentarismului”.

Contribuția lui Vasile Alecsandri la crearea și dezvoltarea teatrului național a fost apreciată de el însuși: „*Nu știu dacă am creat teatrul național, dar știu că i-am adus un mare concurs*”. În lipsa unui repertoriu autohton, Alecsandri alături de M. Kogălniceanu, C. Negruzzi, A. Russo, apar drept cei dintâi autori de acest gen, înlăturând tradiția unui teatru importat prin traduceri din literatura greacă, franceză sau italiană și construind în mod grabnic un repertoriu original.

Pe lângă cele trei drame istorice în versuri: *Despot Vodă* (1879); *Fântâna Blanduziei* (1884) și *Ovidiu* (1885), a mai compus peste cincizeci de piese tipărite în patru volume, între anii 1844 - 1875.

Ovidiu: Dramă în 5 acturi și în versuri (Vol XI al Operelor complete și IV al teatrului), București: Ed. Librăriei SOCECU & Comp., 1901, 140 p. – dedicată cu cel mai profund respect Măestăreței Sale Elizaveta, Regina României. În acest volum a intrat încă o piesă în 3 acturi și în versuri *Fontâna Blanduziei*. București, 1907, Vol. X al operelor complete și V al teatrului, 147p.

Despot - Vodă: Legendă istorică în versuri. București: Ed. Tineretului, 1953, 188 p. Această dramă istorică a fost scrisă, când Vasile Alecsandri avea 60 de ani și patru decenii de muncă literară. *Legenda istorică în versuri*, precum a numit-o autorul, a ridicat teatrul național de inspirație istorică la mare înălțime, aducând în scenă momente și figuri din trecutul zbuciumat al poporului nostru, slăvind pe eroii luptei pentru libertate, în lupta împotriva tiraniei.

Chirița în Iași. București: Ed. Tineretului, 1954, 171p. – ediția cuprinde încă două piese: *Chirița în provincie* și *Chirița în voiaj*.

„*Cărțile lui Vasile Alecsandri au avut o mare circulație europeană, au fost traduse și publicate în limbile franceză, engleză, germană și italiană. În 1853 și în 1855 Doinele sale au cunoscut două ediții franceze, la Paris, iar în anul 1854, o ediție engleză Doine or the National Songs and Legends of Romania. În 1885, piesa de teatru Fântâna Blanduziei cunoștea o ediție germană, la Viena. Numeroase traduceri mai târziu ale operelor bardului de la Mircești l-au făcut atât de cunoscut, încât i s-au consacrat în străinătate mai multe monografii și teze de doctorat. (Simionescu, Dan; Buluță Gheorghe. Pagini din istoria cărții românești. București, Ed. Ion Creangă, 1981, P. 159.)*

Bibliografie consultată:

1. Biblioteca în cifre [citată la 12.05.2008]; Accesibil pe Internet: <URL: <http://libruniv.usb.md>>
2. Călinescu, G. Vasile Alecsandri. In: Istoria Literaturii Române: De la origini până în prezent, text stabilit de Al. Piru. Craiova: Ed. VLAD&VLAD, 1993, p. 281-319
3. Curticăpeanu, Doina. Vasile Alecsandri – prozator: (Profilul memorialistului). București: Ed. Minerva, 1977.
4. Curuci, Leonid. Speciile literare cultivate de V. Alecsandri: (Clasificări și analize). Ch.: Ed. Paragon, 2004.
5. Epoca lui Alecsandri [citată la 14.05.2008]; Accesibil pe Internet: <URL: <http://biblior.net/istorialiteraturii-romane>>
6. Nicolescu, G. C. Viața lui Vasile Alecsandri. Ch.: Ed. Hiperion, 1990.
7. Piru, Al. Vasile Alecsandri. In: Analize și sinteze critice. Craiova: Ed. Scrisul românesc, 1973, p. 38 - 80.
8. Roman, Ion. Vasile Alecsandri: Orizonturi și repere. București: Albatros, 1973
9. Stanciu, Ilie. Biblioteci în România. In: Călătorie în lumea cărții: Mică encicl. il., București: Ed. didactică și pedagogică, 1970, p. 180 - 205.
10. Vasile Alecsandri [citată la 13.05.2008]; Accesibil pe Internet: <<http://biblioteca.euroweb.ro>>